

Jennifer Donnelly

De theeroos

Londen, 1888. Door en dramatische
gebeurtenis staat Fiona's leven opeens
volledig op zijn kop

Eerste druk 2003
Achttiende druk 2018

ISBN 978-90-225-8296-1
ISBN 978-94-023-1139-6 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Tea Rose*
Vertaling: Milly Clifford
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagbeeld: ThinkStock
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2002 Jennifer Donnelly
Nederlandstalige uitgave © 2003/2018 Meulenhoff Boekeryj bv,
Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Douglas,
mijn eigen jongen met de blauwe ogen

Dankbetuiging

*I*k ben veel dank verschuldigd aan Martin Fido, auteur van *The Crimes, Detection, and Death of Jack the Ripper* en *Murder Guide to London*, omdat hij me een nachtelijke rondleiding heeft gegeven door de straten en stegen die Jack kende, en omdat hij me deelgenoot heeft gemaakt van zijn encyclopedische kennis van het East End van Londen rond 1880 en de bevolking. Samuel Twining, LVO, OBE, directeur van Twinings Tea, en Syd Mumford, voormalig Hoofd Inkoop en Vermenging voor de firma, waren zo vriendelijk me in te wijden in de geheimen van de theehandel, en gaven me een spoedcursus theeproeven. Tevens dank aan het personeel van het Museum of London in de Docklands voor het gebruik van hun bibliotheek en verzamelingen. De Londenaren Fred Sage, voormalig stuwadoor, en Con McCarthy, tallyklerk van oceaanschepen, hebben me door menige straat in de Docklands vergezeld en me verteld over het werk aan de rivier. Het was een genoegen en een eer om een biertje met hen te drinken in de Town of Ramsgate.

Sally Kim, mijn redacteur, is de droom van elke auteur: een mentor, steun, en partner in de misdaad. Ik ben haar

oprecht dankbaar, en de rest van het team bij St. Martin's Press/Thomas Dunne Books.

Zonder Simon Lipskar, mijn volhardende agent, zou *De theeroos* nooit zijn voltooid. Hij besloot mij en mijn armzalige manuscript een kans te geven, zorgde dat we beter werden en dat we bekendheid kregen, en ik kan hem niet genoeg dankbaar zijn voor zijn moeite.

Laurie Feldman, Diana Nottingham, Brian O'Meara en Omar Wohabe stonden vanaf het begin voor me klaar met goede raad, steun en champagne. Betere vrienden kun je niet hebben. Bedankt! Heather, John, en Joasha Dundas lazen de eerste kladjes van de roman en gaven waardevolle op- en aanmerkingen, waar ik heel dankbaar voor ben.

Een bedankje vol genegenheid voor Wilfriede, Matt, Megan en Mary Donnelly en Marta Eggerth Kiepure, mijn fantastische familie, omdat ze in me geloofden, me aanmoedigden en me steeds verhalen hebben verteld.

En mijn grootste dank gaat uit naar Douglas Dundas, omdat hij me heeft geleerd wat het betekent om vrouwen te hebben.

Diep in hun wortels houden alle bloemen het licht vast.

– Theodore Roethke

Proloog

Londen, augustus 1888

*P*olly Nichols, een hoertje in Whitechapel, was heel blij dat er gin bestond. Gin hielp haar, genas haar. Gin nam de honger weg en verjoeg de kou uit haar gewrichten. Gin stilde de pijn in haar rottende tanden en verdoofde de snijdende pijn als ze moest plassen. Aan gin had ze meer dan aan welke man ook. Gin kalmeerde haar, en werkte verdovend.

Ze liep slingerend door de donkere steeg, zette de fles aan haar lippen en dronk die leeg. De alcohol brandde als vuur. Ze hoestte, verloor haar greep op de fles en vloekte toen die aan haar voeten in scherven viel.

In de verte sloeg de klok van Christ Church twee uur. Het heldere gelui klonk dof in de steeds dikker wordende mist. Polly stak een hand in de zak van haar mantel en betastte de muntstukken. Twee uur geleden had ze zonder een cent op zak in de keuken van een bordeel in Thrawl Street gezeten. De knecht van de eigenaar had haar gezien, zijn vier penny's opgeëist en haar buitengezet toen ze die

niet kon geven. Ze had tegen hem gevloekt en geschreeuwd dat hij haar bed niet aan een ander mocht geven, want hij zou zijn geld heus wel krijgen. Dat had ze die dag al drie keer verdiend en verzopen.

‘En zie je wel dat ik het heb, smeerlap,’ mompelde ze. ‘Dat zei ik toch? Ik heb je rotgeld en nog drank ook.’

Ze had haar geld en drank gevonden in de zakken van een dronkelap die in zijn eentje over Whitechapel Road zwalkte. Ze had hem wel moeten overhalen. Met haar tweeënveertig jaar had ze niet veel meer aan haar uiterlijk. Ze miste twee voortanden en haar wipneus was dik en plat als die van een bokser, maar haar grote borsten waren nog stevig, en een blik erop had hem overgehaald. Ze had eerst een slok van zijn gin willen hebben, want ze wist dat die haar keel en neus zou verdoven zodat ze niet meer zou ruiken hoe hij naar bier en uien stonk. Al drinkend had ze haar korset losgeknoopt, en terwijl hij bezig was had ze de fles in haar eigen zak gestoken. Hij was onhandig en langzaam, en ze was blij toen hij eindelijk klaar was en weg zwalkte.

Jezus, er ging niets boven gin, dacht ze nu, glimlachend bij de herinnering aan dat gelukkige toeval. Het gevoel van de fles in je handen, je lippen tegen het glas, de alcohol heet en scherp door je keel naar binnen voelen stromen. Nee, daar ging niets boven. En die fles was nog bijna vol geweest. Geen zielig restje. Haar glimlach verdween toen ze merkte dat ze naar meer snakte. Ze had de hele dag al gedronken en ze wist welke ellende haar wachtte als de roes verdween. Kotsen, beven, en – dat was nog het ergste – de zwarte beestjes die ze dan zag scharrelen en in de kieren van de wanden in het bordeel op de loer zag liggen.

Polly likte langs haar handpalm en streek over haar haren. Haar handen gingen naar haar korset en ze trok de

vuile veters aan en legde er een knoop in. Ze trok haar blouse omhoog en knoopte die dicht. Toen liep ze onvast de steeg uit en Bucks Row in, terwijl ze met een hese, door gin aangetaste stem zong:

*'Oh, bad luck can't be prevented,
Fortune, she smiles or she frowns,
He's best off that's contented,
To mix, sir, the ups and downs...'*

Op de hoek van Bucks Row en Brady Street bleef ze op eens staan. Het werd wazig voor haar ogen. Ze kreeg een gonzend geluid in haar oren, als het aanhoudende gezoem van een insect.

'De drank heeft me weer te pakken,' kreunde ze. Ze stak haar handen op. Die beefden. Ze knoopte haar mantel dicht tot haar oren en ging sneller lopen, snakkend naar een slok gin. Omdat ze haar hoofd gebogen hield zag ze de man niet die een paar meter verder stond, tot ze bijna tegen hem aan liep. 'Verdikkeme!' riep ze uit. 'Waar kom jij op eens vandaan?'

De man bekeek haar. 'Wil je?'

'Nee, ik wil niks. Ik voel me niet lekker. Goedenavond.'

Ze wilde doorlopen, maar hij greep haar arm beet. Ze draaide zich om met haar vrije arm opgeheven om hem te slaan, toen haar blik op de shilling viel die hij tussen duim en wijsvinger ophield.

'Tja, dat verandert de zaak,' zei ze. Van die shilling plus de vier penny's die ze al had, kon ze voor vannacht, morgen en zelfs overmorgen drank en onderdak betalen. Hoe ziek ze zich ook voelde, dit kon ze niet afslaan.

Polly liep zwijgend met haar cliënt terug, langs de vervallen woningen en hoge opslaghuizen. De man liep stevig

door en ze moest het op een holletje zetten om hem bij te houden. Ze zag dat hij chic gekleed was. Dan zou hij ook wel een duur horloge op zak hebben. Ze zou beslist zijn zakken doorzoeken als ze de gelegenheid kreeg. Aan het eind van Bucks Row, bij de ingang van een stalplaats, bleef hij abrupt staan.

‘Niet hier,’ protesteerde ze met opgetrokken neus. ‘Bij de metaalfabriek, een stukje verder...’

‘Dit is goed genoeg,’ zei hij, en hij duwde haar tegen twee platen geroest metaal met een ketting en een hangslot, die dienden als de toegang tot de stalplaats.

Zijn gezicht lichtte vreemd op in de toenemende duisternis, en de bleekheid werd doorbroken door kille, zwarte ogen. Een golf van misselijkheid kwam in haar op toen ze in die ogen keek. O Jezus, smeekte ze in stilte, laat me niet nu overgeven. Niet hier. Niet nu. Niet nu ik dadelijk een hele shilling kan krijgen. Ze dwong zich om diep in te ademen en de misselijkheid te verdringen. Terwijl ze dat deed, ving ze zijn geur op: pommade, zweet, en nog iets... maar wat? Thee. Thee, verdikkeme, hoe was het mogelijk!

‘Nou, vooruit dan maar,’ zei ze. Ze tilde haar rokken op en wierp hem een gelaten blik toe.

De ogen van de man glinsterden nu, als glimmende poelen zwarte olie. ‘Vuile teef,’ zei hij.

‘Geen scheldwoorden vanavond, vent. Ik heb haast. Heb je hulp nodig?’ Ze stak een hand naar hem uit, maar die sloeg hij weg.

‘Dacht je echt dat je je voor me kon verstoppen?’

‘Hoor ’s even, ga je nu...’ begon Polly. Ze kreeg de kans niet om haar zin af te maken. Opeens greep de man haar bij de keel en gooide haar tegen de poort.

‘Laat me los!’ schreeuwde ze terwijl ze naar hem sloeg. ‘Laat me los!’

Hij verstrakte zijn greep. 'Je hebt ons in de steek gelaten,' zei hij met een blik vol haat. 'Je hebt ons aan de ratten overgelaten.'

'Toe!' bracht ze schor uit. 'Doe me geen pijn. Ik weet niks van ratten. Ik zweer het. Ik...'

'Leugenaar!'

Polly zag het mes niet komen. Ze had geen tijd om te schreeuwen toen het in haar buik drong en omdraaide. Ze slaakte een zachte zucht toen hij het er weer uit trok. Ze staarde zonder het te begrijpen naar het lemmet terwijl haar ogen groot werden en haar mond een O vormde. Langzaam en voorzichtig bracht ze haar vingers naar de wond. Toen ze haar hand terugtrok, waren haar vingers rood van het bloed.

Ze hief haar blik naar hem op en haar stem verhief zich in een doodsbang gejammer toen ze de waanzin op zijn gezicht zag. Hij tilde het mes op en stak haar in de hals. Haar knieën begaven het en duisternis viel over haar heen en omringde haar, trok haar omlaag in een dichte, verstikkende mist, een mist die nog dichter was dan die van de Theems en nog zwarter dan de Londense nacht die neerdaalde op haar ziel.

Deel 1

1

De geur van Indiase theebladeren, zwart, knisperend en moutachtig, was bedwelmend. De geur walmde uit Oliver's, een pakhuis van zes verdiepingen aan de noordoever van de Theems, en daalde neer over de Old Stairs, een stenen trap die van Wappings kronkelende hoofdstraat naar de rivieroever leidde. De geur van de thee overstelpte de andere geuren van het havenkwartier, zoals de zure stank van de modder, de zoutige geur van de rivier en de warme mengeling van kaneel, peper en nootmuskaat die opsteeg uit de specerijenopslagplaatsen.

Fiona Finnegan deed haar ogen dicht en haalde diep adem. 'Assam,' zei ze in zichzelf. 'Die geur is te sterk voor een darjeeling of een dooars.'

Meneer Minton, de voorman van Burton's, zei dat ze een neus had voor thee. Hij stelde haar vaak op de proef door een handvol theebladeren onder haar neus te houden en haar te laten zeggen welke soort het was. Ze had het altijd bij het rechte eind.

Ja, een neus voor thee had ze. En de handen, dacht ze, toen ze haar ruwe handen inspecteerde, waarvan de knokkels en nagels zwart zagen van het theestof. Het stof drong

overal door. In haar haren, haar oren, in haar kraag. Ze wreef zuchtend over het stof met de zoom van haar rok. Pas nu had ze even de kans om te zitten sinds ze om half-zeven die ochtend uit de keuken van haar moeder de donkere straten van Whitechapel op was gegaan.

Om kwart voor zeven was ze in de theefabriek. Meneer Minton had haar bij de deur opgewacht en haar aan het werk gezet om de blikken van een half pond gereed te maken voor de inpakkers die om zeven uur zouden komen. De mengers, die op de bovenste verdieping van de fabriek werkten, hadden de vorige dag twee ton earl grey gemengd en die moest om twaalf uur verpakt zijn. Vijfenvijftig meisjes moesten die in vijf uur tijd in achtduizend blikken verpakken. Dat hield in dat je ongeveer twee minuten de tijd had om een blik te vullen. Alleen vond meneer Minton twee minuten te ruim, dus ging hij steeds achter elk van de meisjes staan om haar tijd op te nemen, haar uit te schelden en op te juttten. En dat allemaal om een paar seconden tijd-winst per blik te verkrijgen.

Op zaterdag werkten ze maar halve dagen, maar ook die leken eindeloos. Meneer Minton joeg hen meedogenloos op. Daar kon hij eigenlijk niets aan doen. Fiona wist dat hij alleen maar de orders van Burton zelf moest opvolgen. Ze vermoedde dat haar werkgever er een hekel aan had om de arbeiders een halve dag vrij te geven, en hen er dus voor liet zwoegen. Op zaterdag was er geen pauze. Dan moest ze vijf uur achtereen op de been blijven. Als ze geluk had, werd het gevoel in haar benen verdoofd, en anders kreeg ze een pijn die in haar enkels begon en opklom naar haar rug. Nog erger dan het staan was de saaie routine: een etiket op het blik plakken, de thee afwegen, het blik vullen, het blik verzegelen en verpakken, en vervolgens begon het allemaal opnieuw. De sleur vormde een aanslag op haar intelligen-

tie, en op sommige dagen, zoals vandaag, dacht ze dat ze er gek van zou worden, dat ze twijfelde of ze er ooit aan kon ontsnappen, en vroeg ze zich af of al haar grote plannen en opofferingen ooit tot iets zouden leiden.

Ze trok de spelden uit de knot op haar hoofd en schudde haar haren los. Toen knoopte ze haar laarzen los en schopte ze uit. Ze stroopte haar kousen af en strekte haar lange benen voor zich uit. Ze deden nog steeds pijn van het staan, en door de wandeling naar de rivier was het er niet beter op geworden. In haar achterhoofd hoorde ze haar moeder nog zeggen: 'Als je nog een beetje verstand hebt, dan kom je meteen naar huis, kind, en dan ga je niet naar de rivier.'

Niet naar de rivier gaan? dacht ze, terwijl ze in de zonneschijn van augustus naar de zilverkleurige Theems keek. Wie kon daar weerstand aan bieden? De golven die ongeduldig tegen de onderkant van de Old Stairs klotsten, sproeiden waterdruppels over haar uit. Ze keek hoe ze naar haar toe kropen en beeldde zich in dat de rivier haar tenen wilde raken, over haar enkels kabbelde en haar mee wilde voeren met het roepende water. O, kon ze dat maar.

Terwijl ze over het water staarde voelde Fiona de vermoeidheid wegtrekken, een vermoeidheid die donkere kringen onder haar helblauwe ogen en een pijnlijke stijfheid in haar jonge lichaam achterliet, en een gevoel van opwinding kreeg de overhand. Door de rivier voelde ze zich als herborren. Volgens de mensen was de City, het centrum van handel en de regering ten westen van Wapping, het hart van Londen. Als dat waar was, dan was de rivier haar overlevingskans. En Fiona's hart klopte mee met de schoonheid ervan.

Al het opwindende van de wereld lag vlak voor haar. Ze zag schepen met vracht uit de verste uithoeken van het

Britse rijk over de rivier varen. Vanmiddag was het heel druk op de Theems. Punters en lichters vervoerden mannen van en naar schepen die in het midden van de rivier lagen aangemeerd. Een logge stoomboot dwong kleinere vaartuigen opzij te gaan. Een gedeukte trawler, terug van de kabeljauwvangst in de ijzige wateren van de Noordzee, stoomde de rivier op naar Billingsgate. Binnenschepen vochten om voorrang terwijl ze de rivier op- en afvoeren, waarbij ze hier een lading nootmuskaat losten en daar zakken koffie. Vaten stroop. Wol, wijn en whisky. Bundels tabak. En kisten vol thee.

En overall stonden kooplieden te overleggen met hun kapiteins, op de uitstekende steigers, of tussen de vaten en kratten en torenhoog opgetaste pallets. Kordate, gezaghebbende mannen die meteen uit de City kwamen om hun goederen te controleren zodra hun schepen hadden aangelegd. Ze kwamen in rijtuigen, droegen wandelstokken en openden gouden horloges met handen die zo glad en wit waren dat Fiona bijna niet kon geloven dat het mannenhanden waren. Ze droegen hoge hoeden en pandjesjassen en werden gevolgd door klerken die hun grootboeken droegen, in alles liepen te porren en fronsend aantekeningen maakten. Die mannen waren alchemisten. Ze namen onbewerkte goederen en veranderden die in goud. En wat wilde Fiona graag een van hen zijn.

Het interesseerde haar niet dat meisjes zich niet met dergelijke zaken hoorden te bemoeien, en vooral niet meisjes uit de havenbuurt, zoals haar moeder haar steeds inprentte. Die meisjes leerden koken, naaien en het huishouden doen, opdat ze een man kregen die minstens zo goed voor hen kon zorgen als hun vader had gedaan. 'Dwaasheid,' vond haar moeder Fiona's ideeën, en ze raadde haar aan om meer tijd te besteden aan deeg maken en minder aan de ri-

vier. Maar haar vader vond haar dromen niet raar. 'Blijf maar dromen, Fee,' zei hij. 'Als je geen dromen meer hebt, kun je net zo goed meteen naar de begrafenisondernemer gaan, want dan ben je eigenlijk al dood.'

Verdiept in haar beschouwingen hoorde Fiona de voetstappen niet bij de bovenkant van de Old Stairs. Ze was zich niet bewust van de jongeman die glimlachend naar haar stond te kijken. Hij wilde haar niet storen, alleen even naar haar kijken voor hij liet merken dat hij er was, want hij wilde ervan genieten hoe ze daar slank en met rechte rug zat, met op de achtergrond bemoste stenen en zwarte modder.

'Hallo!' riep hij zacht.

Fiona draaide zich om. Haar gezicht lichtte op toen ze hem zag, en de vastberadenheid die altijd op haar gezicht te lezen was, verzachtte even. Die vastberadenheid was altijd zo duidelijk dat buurvrouwen verzuchtten dat een sterk gezicht een teken was van een sterke wil. En een sterke wil voorspelde moeilijkheden. Zo kwam ze nooit aan de man, zeiden ze. Kerels hielden niet van dat soort eigenschappen in een vrouw.

Maar deze kerel leek het niet erg te vinden. Net zomin als het glanzende zwarte haar dat om haar gezicht krulde en los over haar rug viel. En net zomin als de fonkelende, saffierblauwe ogen.

'Wat ben je vroeg, Joe,' zei ze met een glimlach.

'Ja.' Hij ging naast haar zitten. 'Pa en ik waren vroeg klaar op Spitalfields. De groenteboer was snipverkouden, en hij had geen zin om af te dingen. Dus nu heb ik twee uur voor mezelf. Hier.' Hij gaf haar een bloem. 'Die heb ik onderweg gevonden.'

'Een roos!' riep ze uit. 'Dank je!' Rozen waren duur. Hij kon het zich niet vaak veroorloven om haar er een te geven.

Ze legde de rode blaadjes tegen haar wang, en stak de bloem toen achter haar oor. 'En wat heeft de week opgeleverd? Hoeveel hebben we?' vroeg ze.

'Twaalf pond, een shilling en zes penny's.'

'Tel dit er maar bij op,' zei ze terwijl ze een muntstuk uit haar zak pakte. 'Dan hebben we twaalf pond en twee shilling.'

'Kun je die wel missen? Je slaat toch geen eten over om geld te sparen?'

'Nee.'

'Ik meen het, Fee. Ik word echt kwaad als je...'

'Ik zei toch nee!' viel ze uit, en veranderde toen van onderwerp. 'Over een poosje hebben we vijftien pond, dan twintig en dan vijfentwintig. Het gaat echt lukken, hè?'

'Natuurlijk. Als we zo doorgaan hebben we over een jaar vijfentwintig pond. Genoeg voor drie maanden huur en een beginvoorraad.'

'Een heel jaar,' herhaalde Fiona. 'Het lijkt wel een eeuwigheid.'

'Het gaat vast snel, schat,' zei Joe terwijl hij in haar hand kneep. 'Dit gedeelte is het moeilijkst. Zes maanden nadat we de winkel hebben geopend, hebben we zoveel geld verdiend dat we nog een zaak kunnen openen. En dan nog een, tot we een hele keten hebben. We gaan geld als water verdienen.'

'We worden rijk!' Ze leefde weer op.

Joe lachte. 'Niet meteen. Maar ooit wel. Dat beloof ik je, Fee.'

Fiona trok lachend haar knieën op tegen haar borst. Een jaar was niet zo lang, peinsde ze. Vooral niet als je naging hoe lang ze het al over hun winkel hadden. Al sinds ze kinderen waren. En twee jaar geleden waren ze gaan sparen, en ze stopten het geld in een oude cacao bus die Joe onder

zijn bed verstopte. Alles was in dat blik gegaan: loon, geld dat ze met Kerstmis en op hun verjaardag hadden gekregen, zelfs wat duiten die ze op straat hadden gevonden. Langzamerhand was het aantal munten toegenomen, en nu hadden ze twaalf pond en twee shilling... een fortuin.

Door de jaren heen hadden zij en Joe gefantaseerd over hun winkel, en ze hadden het beeld zo bijgeschaafd en verfijnd dat ze de thee in de kist kon ruiken als ze haar ogen dichtdeed. Ze kon de gladde eiken toonbank onder haar hand voelen en het koperen deurbelletje horen rinkelen als er klanten binnenkwamen. Het zou een mooie, glimmende winkel zijn, niet een of andere sjofele tent. Een mooie zaak, met zo'n mooie etalage dat de mensen gewoon niet voorbij konden lopen. 'Het gaat om de presentatie, Fee,' zei Joe altijd. 'Daar komen de klanten op af.'

De winkel zou een succes worden, dat wist ze zeker. Als zoon van een straatventer wist Joe alles van verkopen. Hij was opgegroeid op een kar, en had zijn eerste levensjaar doorgebracht in een mandje tussen de rapen en de aardappelen. Hij kon al 'Mooie peterselie!' roepen voor hij zijn naam kon zeggen. Met zijn kennis en hun gezamenlijke inzet moest het wel slagen.

Onze winkel, alleen van ons, dacht Fiona terwijl ze naar Joe keek, die naar de rivier staaarde. Haar blikken liefkoosden zijn gezicht en genoten van elk detail: de sterke kaaklijn, de lichtbruine stoppels op zijn wangen, het kleine litteken boven zijn oog. Ze kende alle hoeken en vlakken van zijn gezicht. Joe Bristow had altijd al deel uitgemaakt van haar leven, en dat zou nooit veranderen. Zij en Joe waren in dezelfde armoedige straat opgegroeid, met maar één huis tussen hen. Als kinderen hadden ze samen gespeeld, door Whitechapel gestruind en elkaar getroost als ze pijn of verdriet hadden.

Als kinderen hadden ze penny's en lekkernijen gedeeld, en nu deelden ze hun dromen. Binnenkort zouden ze hun leven delen. Ze zouden trouwen, zij en Joe. Niet direct. Ze was pas zeventien, en dat zou haar vader te jong vinden. Maar over een jaar was ze achttien en Joe twintig, en dan hadden ze geld gespaard en dus goede vooruitzichten.

Fiona stond op en sprong van de trap op de stenen beneden. Ze was zo opgewonden dat ze niet langer stil kon zitten. Ze holde naar de waterkant, raapte een handvol steentjes op en gooide die zo hard en snel ze kon over het water. Toen ze de steentjes allemaal over het water had laten dansen, draaide ze zich om naar Joe, die op de trap naar haar zat te kijken.

'Op een dag zullen we zo groot zijn als dit allemaal,' riep ze terwijl ze haar armen uitspreidde. 'Groter dan Whites of Sainsbury's. En groter dan Harrods.' Ze wierp even een blik op de pakhuizen aan weerskanten en de kaden aan de overkant van de rivier. Ze leek op het eerste gezicht zo klein en broos, een tener meisje aan de rand van de rivier dat de zoom van haar rok door de modder sleepte. Maar als je goed keek, zoals Joe, kon je haar kracht zien in haar gezicht, in elk gebaar, van haar opgeheven kin tot haar ruwe handen die ze nu tot vuisten had gebald alsof iemand haar uitdaagde.

'We zullen zo groot worden,' vervolgde ze, 'dat elke groothandelaar zijn waren aan ons wil slijten. We krijgen tien winkels in Londen... nee, wel twintig... en nog meer in de rest van het land. In Leeds en Liverpool, in Brighton en Bristol en Birmingham en...' Ze zweeg abrupt toen ze Joe's blik zag, en ze werd opeens verlegen. 'Waarom kijk je zo?'

'Omdat je zo'n raar meisje bent.'

'Dat ben ik niet!'